

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2026. február 14.

Időtartam: 180 perc

Kérjük, nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!

Név	
E-mail cím	
SG-s csoport teremszáma	
Pontszám	

STUDIUM GENERALE
TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

TEGYÜNK EGYÜTT
AZ OKTATÁSÉRT!

Győzd meg a szüleidet, hogy ajánlják fel adójuk
1%-át a Studium Generale Alapítványának!

Adószámunk: 19669814-1-43

A felajánlásoknak köszönhetően
diákok ezreinek segítünk felkészülni
az érettségire minden évben!

További információk a honlapunkon:
<https://www.studiumgenerale.hu/ada-1/>

Név: .....

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban a **lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszleletet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen a pontos helyesíráásra!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a korai kereszténységgel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A)

A niceai zsinat

B) „Megparancsoljuk, hogy mindazok a népek, amelyek kegyelmes kormányzatunk uralma alatt állnak, abban a vallásban éljenek, amelyet a hagyomány szerint szent Péter apostol adott át Róma népének. [...] Tehát: mindenkinek hinnie kell az apostoli hitvallást és az evangéliumi tanítás értelmében az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek egységesen isteni voltát, egyenrangú méltóságát és szent hármasságát.” (*Theodosius törvényeiből*)

C) „Mivel már régóta fontolgatjuk, hogy a vallás szabadságát nem szabad elutasítani, hanem minden ember értelmének és akaratának meg kell adni azt a jogot, hogy saját döntése szerint foglalkozzon az isteni dolgokkal [...] úgy döntöttünk, hogy [...] megadjuk a keresztényeknek és mindenkinek azt a szabad választást, hogy azt a vallást kövesse, amelyiket akarja [...]. Ezt a jogot a keresztényeknek feltétel nélkül és korlátozás nélkül adtuk meg.” (*Milánói ediktum*)

a) **Rendezze időrendi sorba az A), B) és C) betűjelű források által megjelenített eseményeket! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! A legkorábbival kezdje!**

1.	2.	3.

b) **Magyarázza meg saját szavaival, miben különbözik a keresztény vallás Római Birodalomban betöltött szerepe a B) és a C) betűjelű forrás alapján!**

.....

c) **Nevezze meg azt a római császárt, akihez a milánói ediktum kiadása kapcsolódik!**

.....

3 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori stílusirányzatokkal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A)

A franciaországi Reims dóm

B)

Ják középkori temploma

C)

Firenze, Medici-palota

a) Rendelje a képeken ábrázolt templomokat a hozzájuk tartozó stílusirányzathoz! Írja a képek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad.

Román stílus	Gótikus stílus

b) A román stílusú templomokat gyakran nevezték a korszakban „Isten várainak”. Fogalmazza meg, hogyan tükrözte a stílus formavilága a korabeli templomok funkcióját!

.....

c) Milyen világszemlélet mutatkozott a gótikus templomok építészeti megoldásaiban? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A gótikus templomok tömör és zárt szerkezetűek voltak, mert az állandóság és a stabilitás hangsúlyozása volt a cél.
2. A gótikus templomok magasba törő formákat kaptak, mert ezzel az ég felé irányuló, istenközpontú szemléletet fejezték ki.
3. A gótikus templomok gazdagon díszített homlokzattal és rózsablakokkal rendelkeztek, mert az építészet elsődleges célja a világi hatalom tekintélyének hangsúlyozása volt.

4 pont	
--------	--

3. A feladat I. Károly gazdaságpolitikájához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével. (Elemenként 1 pont.)

A) „Országunk főpapjainak és báróinak alaposan megfontolt tanácsával egyetértően kegyesen elrendeljük örökre szólóan, hogy ha [...] a nemesek bármelyikének földjein és birtokán arany-, illetve ezüstbányát fognak találni, [...] akkor ugyanők örökre élvezzék örvendezve azon földjeik változatlan birtoklását, [...] sőt a földjükön talált arany-, illetve ezüstbányákból származó, a bányászok szokása szerint befolyó királyi jövedelmek harmadrészét is kapják meg teljességgel örök időkre.” (*I. Károly dekrétuma 1327-ből*)

a) Mit eredményezett I. Károly dekrétuma? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Innentől kezdve a király nem részesült a nemesfémhányák jövedelmeiből, ez csökkentette a királyi bevételeket.
2. Akinek a földjén bányát találtak, azt kötelezték a birtokcserére és jobb minőségű termőfölddel kárpótolták.
3. A nemesek megtarthatták a bányabér egy részét, amely a birtokukon működő bányák után járt nekik.

b) Fogalmazza meg I. Károly bányareformjának egy közvetlen pozitív következményét!

.....

B) „Elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után [...], lakjék bár ugyanazon kapu mögött [...] négy, vagy ennél több ember, hacsak nem annyira szűkölködő és szegény, hogy azt sem képes megfizetni, [...] kivéven továbbá az egyházakat, városokat vagy másokat, akik nyilvánvaló kiváltságot, szabadságot élveznek, a kirovás megtörténte után 15 napon belül 18 dénárt a kamarák ispánjának a kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.” (*Részlet I. Károly 1342-es okleveléből*)

c) Nevezze meg a B) betűjelű forrásban leírt intézkedést szakkifejezéssel!

.....

d) A fent említett bevételi forrásokon kívül milyen egyéb bevételekkel rendelkezett I. Károly? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. vámbevétel

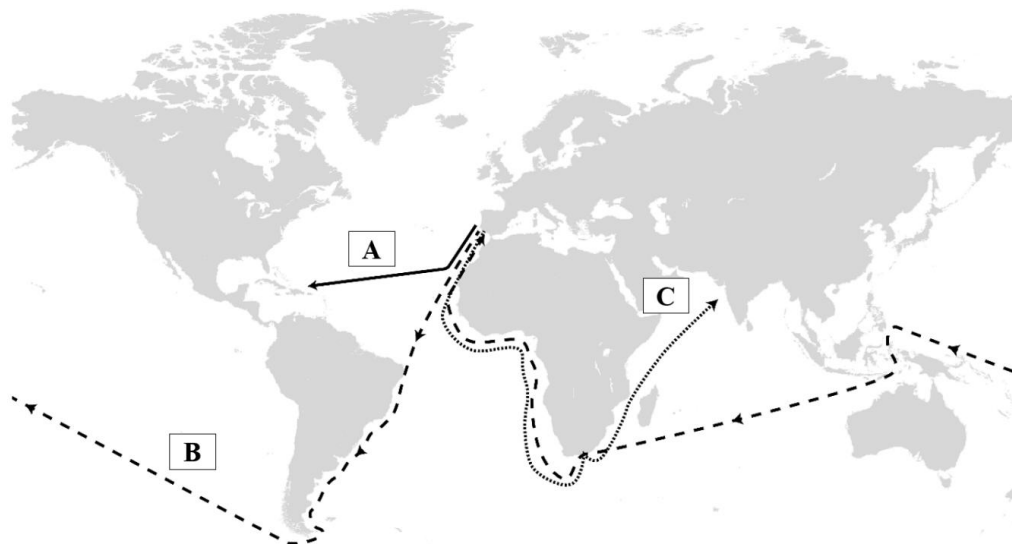
2. kamara haszna

3. állandó hadiadó

4 pont	
--------	--

4. A feladat a nagy földrajzi felfedezésekkel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a térképábrázolás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Térképábrázolás a kora újkor felfedező útvonalairól

a) Párosítsa a térképen látható útvonalak betűjeleit a táblázatban szereplő felfedezők nevével! Írja a betűjeleket a táblázat megfelelő mezőjébe! *Egy betűjel kimarad!*

Vasco da Gama	Kolumbusz Kristóf

b) Fogalmazza meg, hogyan változtatta meg a tudományos világgépet a B) betűjelű útvonal!

.....

c) Nevezzen meg egy technikai vívmányt, amely lehetővé tette a földrajzi felfedezéseket!

.....

d) Nevezzen meg egy gazdasági jelenséget, amely ösztönözte a földrajzi felfedezéseket!

.....

5 pont	
--------	--

5. A feladat az Erdélyi Fejedelemség vallási helyzetéhez kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

A) „[...] mivel a vallás ügyében, az Úrvacsora osztásáról, állandó különféle viták, perlekedések, civakodások, vélemények voltak a kolozsvári magyar nemzetiségű és a szebeni szász nemzetiségű egyház között, [...] az ilyen egyenetlenségek megszüntetésére mindkét fél lelkiismeretének megbékítésére az ország lakosainak nyugalma így döntöttek: Mostantól kezdve a jövőben mindkét félnek szabadságában áll, hogy akár a kolozsvári, akár a szebeni egyház vallását és felfogását kövesse.” (Az 1564-es tordai országgyűlésből)

a) Melyik etnikai és vallási csoport közötti ellentétre utal az A) betűjelű forrás? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. református magyarok és katolikus székelyek
2. református székelyek és katolikus szászok
3. ortodox magyarok és evangélikus szászok
4. református magyarok és evangélikus szászok

B) „1557-ben kimondják, hogy az ország lakosai szabadon választhatnak a régi, katolikus és az új, lutheránus hit között. Ugyancsak Tordán nyilvánítják az előző kettővel egyenrangúnak [...] a kálvini hitet. S végül itt hozzák meg először Európában [...] a vallásszabadságot kimondó híres határozatot: »A prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék ki-ki az ő értelme szerént, és az község, ha venni akarja, jó, ha nem pedig, senki kényszerítéssel ne kényszerítse, az ő lelke azon meg nem nyugodván, de oly prédikátort tarthasson, az kinek tanítása ő nékie tetszik.«” (Kovács Sándor Erdély vallási történetéről)

b) Melyik évben hozták a B) betűjelű forrásban aláhúzással jelölt határozatot?

.....

c) Döntse el a források és ismeretei alapján, hogy a következő állítások közül melyek igazak Erdély sajátos vallási helyzetére! Karikázza be a két helyes állítás sorszámát!

1. A tordai országgyűlés szigorította a vallásgyakorlást Erdélyben.
2. A korszak Erdélyét vallási sokszínűség jellemezte.
3. A reformátusok és evangélikusok közt kirobbant vallásháború miatt Erdély nagy része katolikus maradt.
4. Erdély az Oszmán Birodalom vazallusaként a Porta nyomására a muszlim hitet is bevett vallássá nyilvánította.
5. Erdélyben a vallási megoszlás részben követte az etnikai tagoltságot.

4 pont	
--------	--

6. A feladat a második ipari forradalomhoz kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)****A)**

Az aktív népesség megoszlása Angliában (%-ban)			
Év	Mezőgazdaság	Ipar	Egyéb
1811	35	45	20
1831	28	42	30
1851	21	52	27
1871	14	55	31
1911	9	54	37

*Foglalkoztatottság átalakulása Angliában***B)**

A Ford-kocsik ára és termelése		
Év	Ár (dollár)	Termelés (db/2 év)
1909-1910	950	18 664
1912-1913	600	168 220
1914-1915	490	308 213
1920-1921	350	1 250 000

A T-modell árának és gyártási darabszámának változása

a) Igazolja az A) betűjelű forrás alapján, hogy az ipari forradalom következtében gazdasági szerkezetváltás történt Angliában!

.....

b) Igazolja a B) betűjelű forrás alapján, hogy az ipari forradalom következtében elterjedt a tömegtermelés!

.....

c) Nevezze meg azt a húzóágazatot, amely berobbanását a B) betűjelű táblázat adatai leginkább alátámasztják!

.....

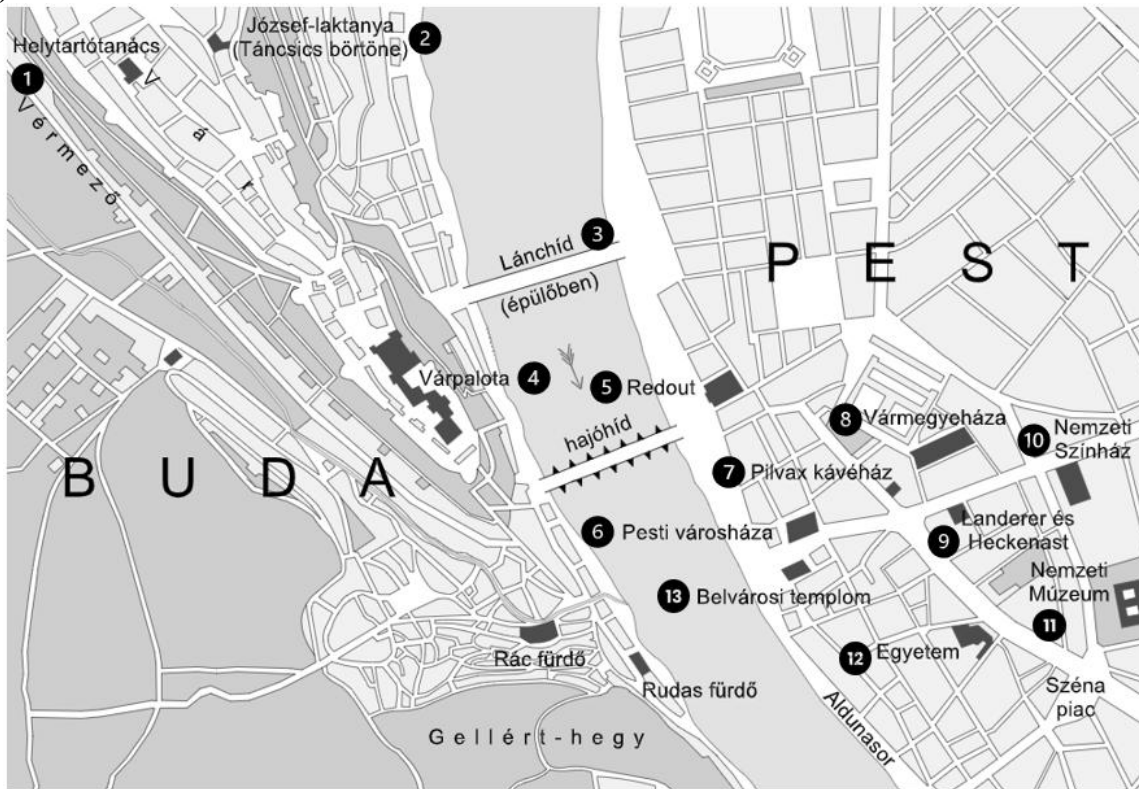
d) Nevezze meg szakkifejezéssel a tömegtermelésért felelős nagyüzemi formát!

.....

4 pont

**7. A feladat az 1848-as forradalommal kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

A)

A pesti forradalom helyszínei

B)

A 12 pont kinyomtatott példánya

a) Döntse el, hogy az alábbi források által megjelenített események mely pesti forradalmi helyszínen zajlottak! Továbbá határozza meg, hogy a 12 pontból mely követelésére utal az adott forrás! Írja a források mellé a megfelelő helyszín és követelés sorszámát! Egy forráshoz egy helyszín és egy követelés tartozik. Tizenegy helyszín és tíz követelés kimarad.

Állítás	Helyszín sorszám	Követelés a 12 pontból
C) „[...] a vezérek [...] a nyomdatulajdonost felszólíták: kívánja-e önkint a programot s [(a)] költeményét censurátlanul kinyomatni s ettől igenlő választ nyertek, a nyomdát a nép védelme alá helyezték s önfelelősségök alatt szedették s kinyomatták mind a két iratot.” (Birányi Ákos: <i>Pesti forradalom</i>)		
D) „A nagyméltóságú [testület] sápadt vala és reszketni méltóztatott, és öt percnyi tanácskozás után mindenbe beleegyezett. [...] börtönajtaja megnyílt. A rab író diadallal hozta át a töméntelen sokaság Pestre.” (Petőfi naplójából)		

b) Kire utal a C) betűjelű forrás a) jelölésű része? Írja a nevét a pontozott vonalra! Keresztnevet is írjon!

.....

c) Magyarázza meg, miért volt a 12. pont, az „Unio” fontos követelése a forradalmároknak!

.....

E) „III. tc. Független felelős minisztérium alakításáról

3. §. Ő Felsége, s az ő távollétében a nádor a királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a törvények értelmében független magyar minisztérium által gyakorolják, s bármely rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezéseik csak úgy érvényesek, ha a Buda-Pesten székelő miniszterek egyike által is aláíratik.

4. §. A minisztériumnak mindegyik tagja mindennemű hivatalos eljárásáért felelős.

5. §. Mindazon tárgyakra, melyek eddig a m.[agyar] k.[irályi] udvari kancelláriának, k. helytartótanácsnak, s a k. kincstárnak, ide értvén a bányászatot is, köréhez tartoztak, vagy tartozniuk kellett volna, s általában minden polgári, egyházi, kincstári, katonai, és általában minden honvédelmi tárgyakban Ő Felsége a végrehajtó hatalmat ezentúl kizárólag csak a magyar minisztérium által fogja gyakorolni.” (Áprilisi törvények)

d) Az alábbiak közül melyik állítás írja le helyesen az áprilisi törvények következményét? Karikázza be az egyetlen helyes állítás sorszámát!

1. Az áprilisi törvények kimondták Magyarország elszakadását a Habsburg Birodalomtól.
2. A végrehajtó hatalom többé nem működhetett korlátlan uralkodói jogként.
3. Az áprilisi törvények megszüntették a király szerepét a végrehajtó hatalom gyakorlásában.

e) Mikor fogadták el az áprilisi törvényeket?

Év, hónap, nap: .....

8 pont	
--------	--

8. A feladat az első világháború jellegével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Melyik első világháborúra jellemző vonást jelenítik meg a következő források? Írja a megfelelő szakkifejezéseket a forrásrészleteket követő pontozott vonalakra! A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Egy forrásrészlethez egy szakkifejezést írjon! Három szakkifejezés kimarad!

Szakkifejezések: front, hadkötelezettség, villámháború, totális háború, hadigazdaság, partizánok

a) „Mire a falevelek lehullanak, győztes katonáim otthon lesznek.” (II. Vilmos császár búcsúztatása a frontra induló csapatokhoz)

.....

b)

Csata utáni egységek az 1910-es években

c)

A hadseregnek szánt fémek lakossági gyűjtőhelye

.....

.....

d) Fogalmazza meg, milyen szerepe volt a hátországnak a háború alatt!

.....

4 pont	
--------	--

9. A feladat a magyar zsidóság jogfosztásával kapcsolatos.

Válassza ki az alábbi források közül azokat, amelyek alátámasztják a táblázatban szereplő állításokat! Írja a források betűjeleit a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjelet többször is felhasználhat. (Elemenként 1 pont.)

A) „4. §. A sajtókamara, úgyszintén a színművészeti és filmművészeti kamara tagjaiul zsidók csak olyan arányban vehetők fel, hogy számuk a kamara összes tagjai számának húsz százalékát ne haladja meg.

Ebbe a húsz százalékba nem lehet beleszámítani:

a) a hadirokkantat, a tűzharcost, továbbá hősi halált halt szülőnek gyermekét és a hadiözvegyet;
b) azt, aki az 1919. évi augusztus hó 1. napja előtt tért át valamely más bevett felekezethez és megszakítás nélkül ugyanennek a felekezethez a tagja;” (Részlet az 1938. évi XV. törvénycikkből)

B) „1. §. A jelen törvény alkalmazása szempontjából zsidónak kell tekinteni azt, aki önmaga vagy akinek legalább egyik szülője, vagy akinek nagyszülői közül legalább kettő a jelen törvény hatálybalépésekor izraelita hitfelekezet tagja vagy a jelen törvény hatálybalépése előtt izraelita hitfelekezet tagja volt [...]

5. §. Tisztviselőként vagy egyéb alkalmazottként zsidó nem léphet az állam, törvényhatóság, község, úgyszintén bármely más köztisztület, közintézet vagy közüzem szolgálatába.” (Részlet az 1939. évi IV. törvénycikkből)

C) „9. § Nemzsidónak zsidóval házasságot kötni tilos. [...] Az, akinek két nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként, nem esik a zsidókkal egy tekintet alá, ha ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt, s e mellett mind a két szülője házasságkötésük idejében keresztény hitfelekezet tagja volt.” (Részlet az 1941. évi XV. törvénycikkből)

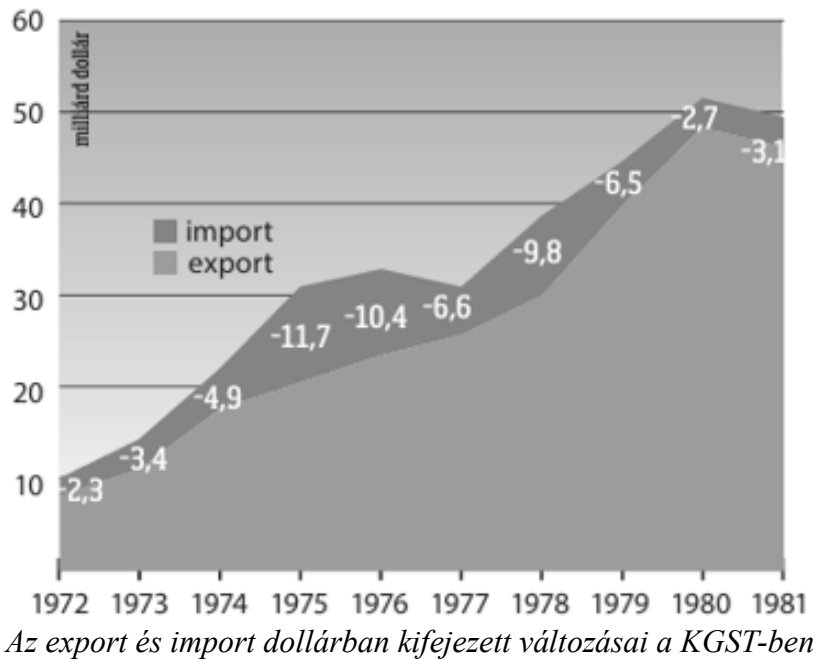
Állítás	Forrás betűjele
a) Az állam beleszólt az izraelita vallásúak magánéletébe.	
b) Az antiszemita intézkedések erősödésének egyik első jele volt, hogy a zsidókat már nem vallási alapon határozták meg.	
c) Az állam egyes testületekbe való bekerülést előre meghatározott arányokhoz kötötte.	
d) A zsidókat kizárták az állami és közhivatali alkalmazásból.	

4 pont

10. A feladat a közép-európai rendszerváltoztatásokkal kapcsolatos.

Melyik állítás támasztható alá a képek alapján? Karikázza be a mondatok egyetlen helyes befejezésének sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

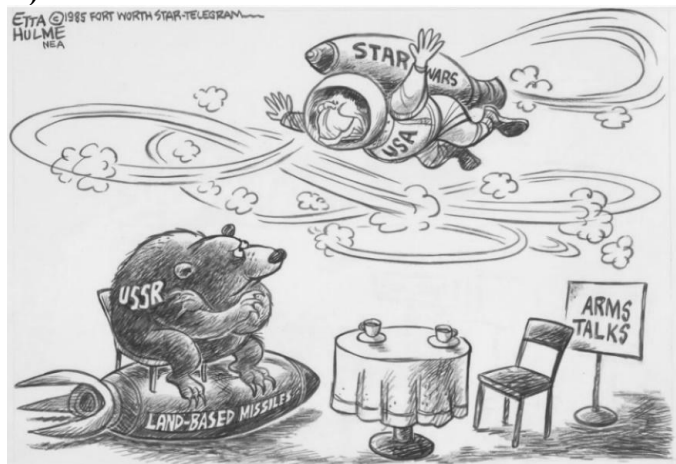
A)

a) A 70-es évekbeli gazdasági válságot követően a KGST országok...

1. export értéke nagyobb volt, mint az importé, ez cserearányromlást jelentett.
2. 1980-ra a belső fogyasztás csökkentésével felszámolták a külkereskedelmi hiányt, ez a cserearány-javulást jelentett.
3. termékei kevesebbet értek a nyugati országokkal való kereskedés során, ez cserearányromlást jelentett.

B)

Amerikai karikatúra, 1985

A címe a táblán: „Fegyverkezési tárgyalások”

Az asztronauta rakétáján:

„Csillagháborús terv”

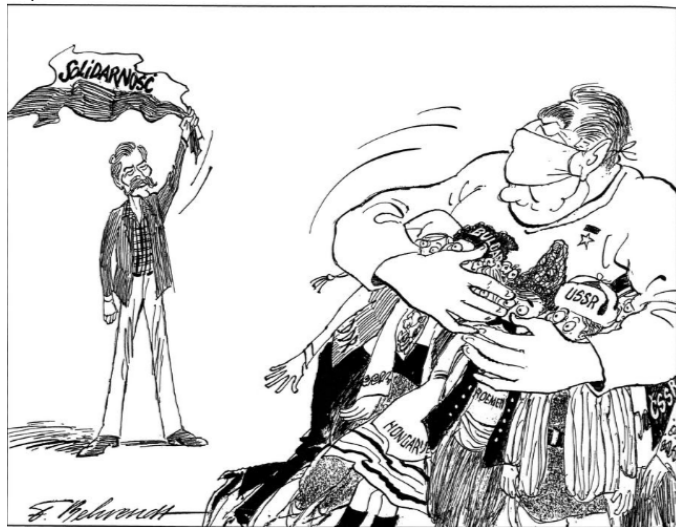
A medvén lévő felirat: Szovjetunió;

alatta: „Szárzsföldi telepítésű rakéták”.

b) A csillagháborús terv szerepet játszott a rendszerváltoztatásokban, mert a Szovjetunió...

1. nem tudta gazdaságilag tartani a lépést az amerikai fegyverkezéssel, ezért fokozatosan rákényszerült a kelet-európai befolyás csökkentésére.
2. megnyerte a fegyverkezési versenyt, ezért már nem volt szüksége a keleti blokk országait politikailag elnyomni.
3. az USA fegyverkezési győzelme után lehetővé tette, hogy az Egyesült Államok katonailag támogassa a keleti blokk országait.

c)

Német karikatúra, 1985

A címe: „Csak ne nézz oda!”
 A lengyel zászlón a felirat:
 Szolidaritás.
 A jobb oldali alak (Brezsnyev)
 közrefogja: „NDK, Bulgária,
 Magyarország, Románia,
 Szovjetunió”.

c) A karikatúra a válság azon jelét mutatja, hogy...

1. a keleti blokk országai önként támogatták a reformtörekvéseket, miközben Lengyelországban ellenzéki szerveződés indult meg.
2. a Szovjetunió egyre nehezebb tudta politikai ellenőrzés alatt tartani a keleti blokk országait, erősödtek az ellenzéki mozgalmak.
3. a keleti blokk országaiban a gazdasági válság miatt nőtt a társadalmi elégedetlenség, elsőként Ceaușescu próbált a Szovjetunió ellen fellépni.

3 pont	
--------	--

11. A feladat az 1956-os forradalommal kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Október 23-án a pártvezetésnek sem bátorsága, sem ereje nem volt a demonstráció megakadályozására. Délután a diákokhoz csatlakoztak a dolgozók és a munkások, több százezres tömeg tüntetett a Bem téren, majd a Parlament előtt, ahol [a] beszéde nem volt képes lecsendesíteni az embereket. Miután órákon át követelték, hogy a rádió közvetítse a műegyetemisták pontjait, késő este az épület védelmére rendelt karhatalmisták tüzet nyitottak a tömegre, az pedig válaszul felfegyverkezett a gyárak raktáraiból, és ostrom alá vette a rádió székházát. A békésen indult tüntetés ezzel fegyveres felkeléssé változott.” (Részlet Szakolczai Attila 1956-os forradalomról szóló tanulmányából)

a) Nevezze meg a forrásból kihagyott, a) betűjellel jelölt személyt!

.....

b) Kikre utal a forrásban aláhúzott „karhatalmisták” kifejezés? Nevezze meg szakkifejezéssel!

.....

c) Fejtse ki, mi volt a háttere annak, hogy a forradalom eseményeinek meghatározó helyszíne volt a lengyel Bem József táborszobor szobra!

.....

d) Karikázza be annak az egyetlen követelésnek a sorszámát, amely közvetlenül növelte volna a magyarokat érintő politikai szabadságot!

4. Nyilvános tárgyalást követelünk Farkas Mihály és társai bűnügyében. Rákosi Mátyást, aki első fokon felelős a közelmúlt minden bűnéért és az ország tönkretelvéseért, hozzák haza, és állítsák a nép ítélőszéke elé.

7. Követeljük az egész magyar gazdasági élet átszervezését szakembereink bevonásával. Vizsgáljuk felül a tervgazdaságon alapuló egész gazdasági rendszerünket, a hazai adottságoknak és magyar népünk létérdekeinek a szem előtt tartásával. [...]

11. Követeljük az összes politikai és gazdasági pereknek független bíróságon való felülvizsgálatát, az ártatlanul elítéltek szabadon bocsátását, rehabilitálását. Követeljük a Szovjetunióba kihurcolt hadifoglyok és polgári személyek azonnali hazaszállítását, beleértve a határon kívül elítélt foglyokat is.

(Részletek az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem MEFESZ szervezetének 16 pontjából; 1956. október 22.)

4 pont

12. A feladat a határon túli magyarság helyzetével kapcsolatos.**Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)****A)**

Év	Összesen (fő)	Ebből magyar nemzetiségű (fő)	Százalék
1921	3 000 870	650 597	21,7
1930	3 329 793	592 337	17,8
1950	3 442 317	354 532	10,3
1961	4 174 046	518 782	12,4
1980	4 991 168	559 490	11,2
1991	5 274 335	567 296	10,8
2001	5 379 455	520 528	9,7

*A felvidéki magyar lakosság számának és arányának változása
1921 és 2001 között a szlovák népességhez viszonyítva*

B) „[...] újra fokozódnak a szlovák állam részéről azok a törekvések, hogy a központosított tankönyvrendszerben a szlovákiai magyar iskolák tanulóihoz kizárólag szlovák szerzők által eredetileg szlovákul írt, majd szóról szóra magyarra fordított történelemtankönyvek kerüljenek [...]. A fordított tankönyvek a történelmi eseményeket, benne a magyar történelmet is szláv, illetve szlovák szempontból tárgyalják. [...] A tankönyvekben 100%-ban szlovák nyelvű térképek szerepelnek. A szerkesztők egy az egyben, változtatás nélkül átemelték a szlovák nyelvű térképeket a magyar nyelvű tankönyvbe.” (*Vajda Barnabás: Történelemdidaktika és történelemtankönyv-kutatás*)

a) A források alapján mely állítások igazak a felvidéki magyar kisebbségre? Karikázza be a két helyes állítás sorszámát!

1. A II. világháború utáni időszakról a rendszerváltoztatásig a felvidéki magyarság lélekszáma csökkent, mivel a magyar kisebbségeket háttérbe szorították.
2. A felvidéki magyarság arányának csökkenő tendenciájának ellenére a szlovák történelemtanítás nem támogatja a kisebbségi identitás megőrzését.
3. A felvidéki magyar lakosság arányának folyamatos növekedése indokolta, hogy a történelemtankönyvekben a magyar szempont kerüljön előtérbe.
4. A szlovák szemléletű tananyag a többségi nemzet nézőpontjának elfogadását és a kisebbségi nemzeti identitás gyengítését szolgálja.
5. A tankönyvek szlovák szemszögű megközelítése elősegíti a magyar–szlovák együttélés javulását.

b) Nevezze meg a B) betűjelű forrásban leírt törekvések eredményét szakkifejezéssel!

.....

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Reformáció	rövid
	1849 után	14.	Sztálini gazdaságpolitika	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Magyarország törökellenes küzdelmei	hosszú
	1849 után	16.	Trianoni béke gazdasági következményei	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a reformációhoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a reformációt kiváltó legfőbb okokat!

„Az egyházban lévő szörnyű zűrzavar gyökere abból ered, hogy a klerikusok [egyháziak] félnek Krisztus szegénységétől, és hogy a világ dolgaiba keverednek. [...] Viszont sokféle oka van annak, amiért a klerikusoknak Krisztus módján szegény életet kell élniük. Először az Ótestamentum szerint. [...] Ha tehát az Ószövetségben Isten szava ilyen szigorú tilalmakat állít föl a klerikusok birtokaival kapcsolatban, és ha Krisztus s apostolai a kegyelem törvényénél korábban éppen ezt a parancsot tartották be teljes szigorúsággal, ki lenne inkább eretnek vagy Antikrisztus, mint az a klerikus, aki, ellentétben az Ószövetség törvényeivel, ezen szavaknak ellentmondani akarna?” (John Wycliffe, XIV. század)

14. A feladat a két világháború közötti Szovjetunióval kapcsolatos. (rövid)

A forrás és saját ismeretei segítségével mutassa be a szovjet iparfejlesztést! Válaszában térjen ki az erőltetett iparosítás céljára is!

Korabeli karikatúra

*Felirat: „Napszámosok és Komszol-tagok, traktorra!
Be a tavaszi vetés rohamcsapataiba!”*

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

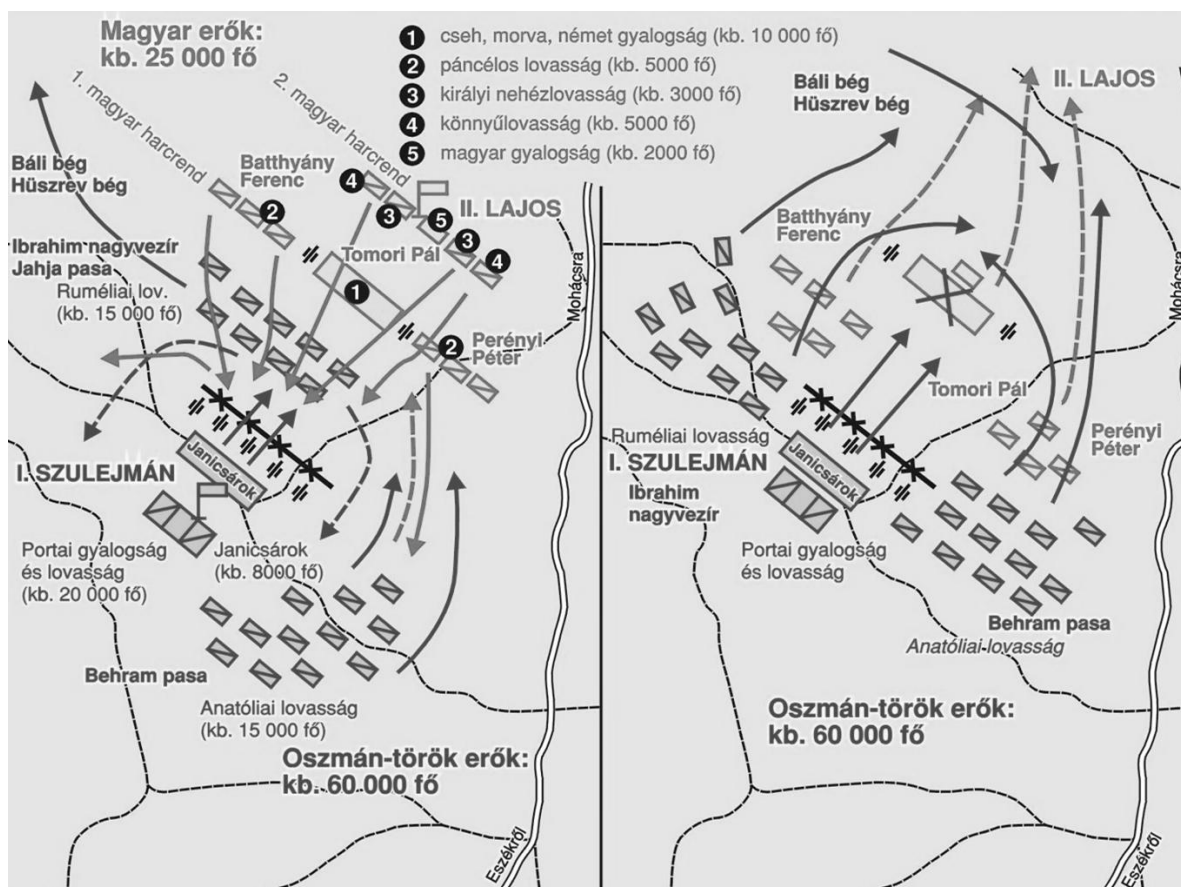
.....

.....

.....

15. A feladat Magyarország törökellenes küzdelmeivel kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével Magyarország három részre szakadásának folyamatát a mohácsi csatától a drinápolyi békéig! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

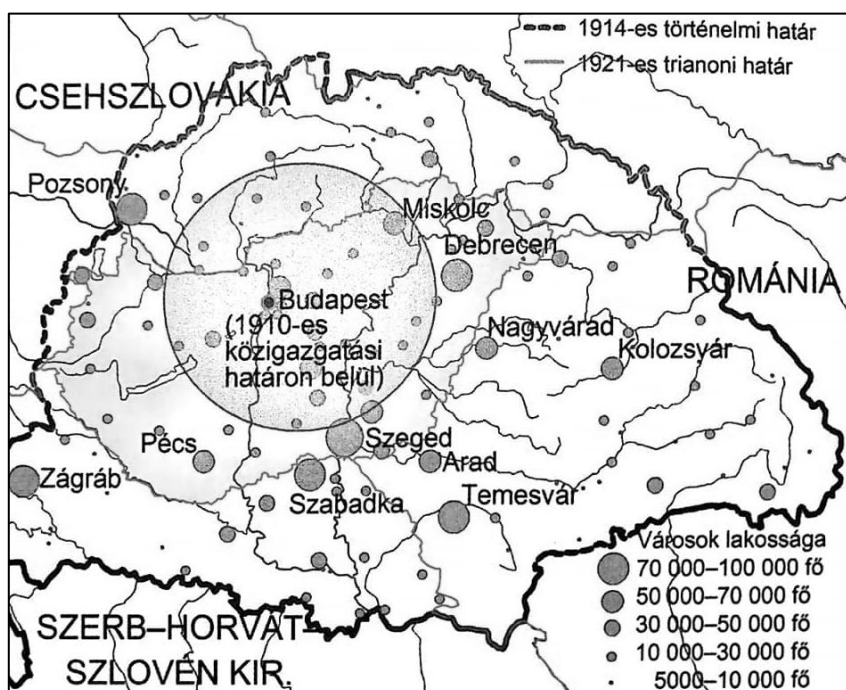
*A mohácsi csata hadrendje és a csapatmozgások főbb irányai
 A térkép bal oldalán a csata első, míg jobb oldalán a csata a második szakasza*

„Minthogy pedig felséges János királynak most sem felesége, sem gyermekei nincsenek [...] beleegyezett abba, hogy halála után, még ha volna is fia, az egész magyar birodalom tartományaival s alávetett részeivel s a királyi jog egész teljességével mi reánk, vagy ha mi időközben meghalnánk, fiunkra szálljon és maradjon [...]” (Részlet a váradi egyezményből)

„Huszonötödször: A béke tartamát nyolc esztendőben szabtuk meg s az jelen békeszerződés és egyezés keltével kezdődik. És mindaddig, amíg csak ugyanezen béke a felek között erős, [...] mi a törökök ugyanazon legfelségesebb császárárt, ami szövetségésünket, évente 30 000 arany dukát tiszteletteljes ajándékkal fogjuk felkeresni külön megbízottaink útján, ugyanúgy, ahogyan azelőtt is tettük, minden esztendő vége felé.” (A drinápolyi béke pontjaiból)

16. A feladat a trianoni békeszerződés gazdasági hatásaival kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével trianoni békediktátum gazdasági következményeit! Válaszában térjen ki, hogy a közvélemény hogyan fogadta a békét! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„A trianoni békeszerződés következtében a magyar vasúthálózat hossza 8705 km-re csökkent. [...] Az új országhatárok következtében valamenynyi korábbi határpont külföldre került és új határállomások épültek ki. Az új magyar vasúti határállomások a forgalmat nem minden esetben vették fel. A trianoni békeszerződés következtében az új határ 54 helyen metszette el a normál vasúti nyomtávú vasútvonalakat. (Ezen felül, 2 helyen keskeny nyomközű vonalat vágott el az új határ.)” (Perger Imre *A magyar vasút Trianon előtt és azóta című elemzéséből*)

Magyarország városhálózata a békeszerződés után

„180. Cikk. A Jóvátételi Bizottság részéről engedélyezhető kivételek fenntartásával Magyarország minden vagyona és jövedelme rangsorbeli elsőbbséggel szavatol a jóvátételi követelések megfizetéséért és azokért az egyéb terhekért, amelyek a jelen Szerződésből vagy az azt kiegészítő szerződésekből és egyezményekből, vagy pedig azokból a megállapodásokból származnak, amelyeket Magyarország a Szövetséges és Társult Hatalmakkal az 1918. évi november hó 3-án aláírt fegyverszünet ideje alatt kötött.” (A trianoni békeszerződés)

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

Név: .....

Név: .....

Név: .....

---

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	3	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	5	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	8	
	8. feladat	4	
	9. feladat	4	
	10. feladat	3	
	11. feladat	4	
	12. feladat	3	
	Összesen	50	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____

dátum

_____

javító tanár